

Opinions de Bagaria sobre les seves caricatures terrassenques (1907)

Vidas pintorescas. Gente graciosa y gente rara, de José López Pinillos, editada el 1920

Tal com ja vaig exposar a la separata 228, a partir de l'1 de desembre de 1907 Lluís Bagaria i Bou (Barcelona, 29 d'agost de 1882 — l'Havana, 26 de juny de 1940) va presentar una col·lecció de cent caricatures de personatges terrassencs a la botiga de Pere Sabater i Armengol (Terrassa, 1 de gener de 1866 — 31 d'octubre de 1938), al carrer de Sant Pere, 40.

Aquesta col·lecció li va comportar dos mesos de treball per tal de completar-la i, segons el periodista Joaquim Ventalló i Vergés (Terrassa, 5 de febrer de 1899 — Barcelona, 3 de desembre de 1996), fou promoguda pel compositor, activista cultural i director de la Schola Coral Joan Llongueras i Badia (Barcelona, 6 de juny de 1880 — 13 d'octubre de 1953), qui qualificà Bagaria com el «primer apòstol de l'estètica popular».

Uns altres apel·latius que es guanyà amb aquesta exposició foren el de «dictador espiritual» i el de «creador de almas», denominat així pel psiquiatre, escriptor, filòsof i periodista Diego Ruiz Rodríguez (Màlaga, 13 de gener de 1881 — Tolosa del Llenguadoc, agost de 1959) a l'escrit que li va dedicar al diari *La Publicidad* del 6 de desembre de 1907.

L'exposició, com informava el setmanari *La Creuada* del 7 de desembre de

1907, va ser molt elogiada i, des del dia que es va anunciar, despertà una gran expectació: «Dada la celebridad del expositor y el natural interés que la novedad ofrece, no dudamos que desfilará gran numero de tarrasenses por el local de dicha exposición», apuntava el setmanari *Egara* del 30 de novembre de 1907, a la pàgina 3,

Sobre aquesta mostra i sobre les caricatures que també havia presentat el juliol al concurs de postals organitzat per l'Avenç Autonomista, i en el qual fou premiat, el mateix Bagaria va fer uns comentaris curiosos que José López Pinillos (Sevilla, 2 de juny de 1875 — Madrid, 12 de maig de 1922), conegut com a *Parmeno*, va recollir a la seva obra *Vidas pintorescas. Gente graciosa y gente rara*, editada el 1920:

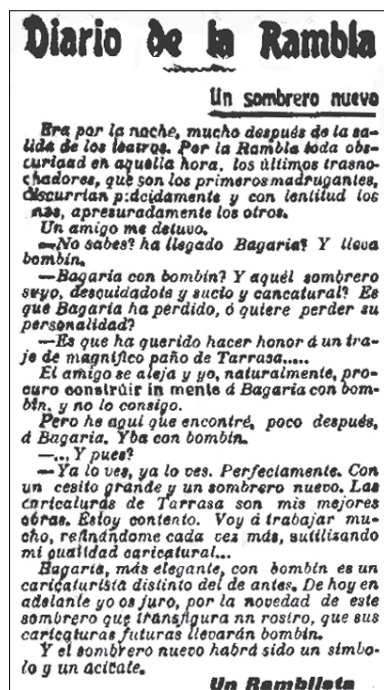
«¿Caray, Parmeno!... Y ahora, algunas ideas sobre la caricatura. En Tarrasa, haciendo las de muchos fabricantes, descubrí que todos tenían una expresión helada idéntica, igual espíritu de paño, y me convencí de que una misma preocupación llega a crear fisonomías interiores parecidísimas, que se reflejan en el rostro. (...) A nadie le gusta su caricatura por egolatría, porque, a fuerza de adorarse, nadie se conoce a si mismo.»

Comentaris afins als que aparegueren publicats al setmanari *La Creuada* del 14 de desembre de 1907, firmats per Juno d'Argós: «(...) jo he vist com la rialla rublerta de picardia de l'autor s'encomanava a la multitud i aquella rialla esclatava potent, jo he vist sortir de l'exposició a la gent alegre i burleta (...) quina obra tan greu heu fet entre la nostra gent, ioh Bagaria! Heu fet riure, heu encomanat lo vostre bon humor, fins a aquells homes de posa seriosa y encartonada, fins als tristos, als tristos d'ànima.»

Caricatures del pintor Tomàs Viver i Aymerich (Terrassa, 23 d'abril de 1876 — 8 de gener de 1951) i d'Antoni Badrinas, realitzades per Bagaria. Obres que formaren part de l'exposició de 1907

Juno d'Argós afegia que, quant a haver sabut captar la psicologia dels personatges, destacaven les caricatures del músic i escriptor Martí Alegre i Puig (Sant Pere de Terrassa, 10 de novembre de 1875 — Terrassa, 22 d'abril de 1917), del geòleg i advocat Domènec Palet i Barba (Terrassa, 10 de juny de 1872 — Barcelona, 5 de gener de 1953), de l'enginyer, teòric i pràctic tèxtil Bartomeu Amat i Brugada (Terrassa, 20 d'abril de 1870 — 24 de març de 1909), del compositor Francesc Vancells i Vieta (Barcelona, 1877 — Terrassa, 1940), del poeta Joan Carné i Martí (Terrassa, 1883 — 17 de març de 1943), del pintor i poeta Miquel Guarro i Miquel (Sant Quintí de Mediona, ? — Matadepera, desembre de 1917) o de l'empresari Fabià Duffour i Albí (Terrassa, 1886 — 14 de març de 1914).

Comentari en clau d'humor sobre l'exposició que Bagaria va fer a Terrassa, publicat a La Publicidad del 19 de desembre de 1907

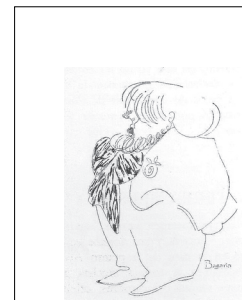
Al diari *La Publicidad* del 9 de desembre de 1907 es va informar que, durant l'exposició a Terrassa, aquesta publicació faria una enquesta sobre la caricatura més valorada entre el públic assistent. Una iniciativa que fou secundada també per la publicació local *Fraternidad Republicana*, però de la qual no he trobat cap resultat publicat.

D'altra banda, Cèsar Tripet, al diari *La Publicidad* del 19 de gener de 1908, comentà que el tractament que Bagaria havia fet dels terrassencs caricaturitzats havia resultat massa paternal i benèvol.

Aquella exposició també suscità la idea d'arreplegar les caricatures en un àlbum i, a més, que vint d'elles fossin publicades a la revista *Forma*, després que el pintor, crític d'art i redactor d'aquella revista, Miquel Utrillo i Morlius (Barcelona, 16 de febrer de 1862 — Sitges, 20 de gener de 1934), visités la mostra de Terrassa. Recordem que Bagaria formava part de la penya anomenada Maison Dorée, junt amb Ramon Casas i Carbó (Barcelona, 4 de gener de 1866 — 29 de febrer de 1932), Miquel Santos Oliver i Tolrà (Campanet, 4 de maig de 1864 — Barcelona, 9 de gener de 1920), Maurici Vilomara i Virgili (Barcelona, 28 d'abril de 1847 — 21 de juny de 1930) i el mateix Utrillo.

L'agost de l'any següent, Bagaria va fer una gira per Mèxic, Nova York i Cuba com a assessor artístic en la companyia del seu amic, l'actor Enric Borràs i Oriol (Badalona, 9 de setembre de 1863 — Barcelona, 4 de novembre de 1957), i va tornar a Barcelona el 1909. Tres anys després, s'establiria a Madrid, on va començar a treballar en publicacions com *La Tribuna*, *La Esfera* o el setmanari *España*.

El gener de 1967, el pintor, moblista i decorador Antoni Badrinas i Escudé (Terrassa, 30 de maig de 1882 — Barcelona, 6 de febrer de 1969) va promoure una exposició homenatge a Bagaria a la Sala Rovira de Barcelona, on foren exposades deu de les caricatures de terrassencs realitzades el 1907, entre elles la del mateix Badrinas. També es van exposar les cedides pel crític d'art Joan Cortés i Vidal (Barcelona, 1 de desembre de 1898 — Santander, 7 de juliol de 1969), pel caricaturista i periodista Manuel del Arco Álvarez (Saragossa, 12 de gener de 1909 — Barcelona, 26 de juny de 1971), pel dramaturg Adrià Gual i Queralt (Barcelona, 8 de desembre de 1872 — 21 de desembre de 1943) i per l'impressor Joan Morral i Llorens (Terrassa, 1875 — 18 de juliol de 1933), entre d'altres. La mostra anava acompanyada d'un catàleg escrit pel seu amic, el dibuixant, decorador i escenògraf Emili Ferrer i Espelt (Barcelona, 4 d'octubre de 1899 — 15 de juny de 1970).

Caricatures de Joan Llongueras i del popular sastre i col·leccionista d'art Bonifaci Romero Vallejo (Tierra, 14 de març de 1861 — Terrassa, 10 de maig de 1926), realitzades per Lluís Bagaria. Obres que també formaren part de l'exposició de 1907